

eISSN: 2981-1554

Original Article (Qualitative)

Freelancing: A New Approach to Entrepreneurship and Business: A Thematic Analysis of Paths, Challenges, and Economic Empowerment Through Freelancing

Ali Siahkolah¹ , Mohammad Hossein Foroozafar²

1- Specialized Freelancing Training Center, Siah Kolah Academy, Tehran, Iran.

2- Department of Tourism and Hospitality, Faculty of Tourism, Higher Education Complex of Bam, Bam, Iran.

Receive:

04 November 2025

Revise:

06 January 2026

Accept:

26 February 2026

Keywords:

Freelancing,
Entrepreneurship,
Career Transition,
Push Factors,
Autonomy,
Network
Development,
Economic
Empowerment

Abstract

This study aims to examine the experiences and influential factors shaping young people's transitions from traditional employment to freelancing. The statistical population consists of 28 Iranian experts in the field of freelancing. Data were collected through semi-structured interviews using purposive sampling and continued until theoretical saturation was reached. The qualitative method applied in this study was thematic analysis based on Braun and Clarke's standard framework, and coding and analysis were conducted using Atlas.ti software.

The analysis of findings revealed four strategic dimensions that provide a comprehensive perspective for understanding freelancing:

- (1) push factors and decision-making in career transition;
- (2) significant economic and financial challenges during the transition process;
- (3) skill development and professional networking; and
- (4) economic empowerment outcomes for youth.

The results indicate that transitioning from traditional employment to freelancing is a complex and multilayered process requiring precise and purposeful planning, strong social and professional network development, and the establishment of supportive governmental and political environments. The comprehensive strategic framework presented in this study can serve as a practical and evidence-based guide for policymakers, entrepreneurs, and stakeholder organizations—including chambers of commerce and labor unions—to more effectively support young individuals during this career transition and to improve conditions for the development of freelancing.

Please cite this article as (APA): Siahkolah, A and Foroozafar, M H. (2026). Freelancing: A New Approach to Entrepreneurship and Business: A Thematic Analysis of Paths, Challenges, and Economic Empowerment Through Freelancing. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 5(1), 23-44.

<https://doi.org/10.22034/jnamm.2026.564097.1219>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business

Corresponding Author: Mohammad Hossein Foroozafar

Email: mh.faroozafar@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Over the past decade, a transformative shift—both morphological and structural—has emerged in the global labor market, placing independent entrepreneurship and freelancing at the forefront as key solutions. In Iran, as the knowledge-based economy, modern digital technologies, and internet-driven economic infrastructures rapidly expand and evolve (Khodaparast & Emadi, 2025), young people are increasingly and noticeably gravitating toward freelancing, autonomous work, and self-directed employment, considering these pathways as preferred career choices.

These new forms of employment and career transitions, despite offering advantages such as flexibility and autonomy, are accompanied by complex and profound challenges that pose difficulties both for young individuals and for the global economy (Yang et al., 2024). Income instability, lack of access to conventional employment benefits such as health insurance and unemployment insurance, high levels of economic vulnerability, and the absence of formal support structures are among the most significant challenges (Lu et al., 2024).

Accordingly, the central research question is formulated as follows: How does the transition of Iranian youth from traditional employment to freelancing lead to economic empowerment?

Theoretical Foundations

Independent Entrepreneurship

Independent entrepreneurship, or freelancing, refers to a modern approach to business and autonomous work in which an individual, as an independent entrepreneur, undertakes various projects for multiple clients. In this model, the individual operates as a self-directed professional, performing diverse tasks for different and numerous clients (Baitenizov et al., 2025; Öberg, 2018).

Career Path

Various perspectives exist regarding career paths, each emphasizing one or several dimensions of occupational development. Holland's Theory of Career Choice highlights the alignment between an individual's personality and their work environment, proposing that people are naturally drawn to occupations that match their personality types—such as realistic, investigative, artistic, social, enterprising, or conventional. This theory conceptualizes career choice primarily as a voluntary and individually driven process based on person-environment fit; however, it pays limited attention to external pressures and involuntary career transitions.

Economic Empowerment

Economic empowerment is a broad and multi-layered concept that refers to the process by which individuals acquire and activate the ability, authority, and capacity to plan, make independent decisions, and control their own economic resources (Golara et al., 2025; Saffari Darberazi et al., 2025).

Research Methodology

This qualitative study employed the thematic analysis method within the standard framework developed by Braun and Clarke (2006), utilizing the Atlas.ti software. A qualitative approach was selected for this research to gain an in-depth, internal understanding of the lived experiences, motivations, emotions, and meanings held by participants (Clarke & Braun, 2021). This established framework for thematic analysis has garnered over 20,000 academic

citations to date and represents a scientific and systematic method for identifying semantic patterns and latent themes within qualitative data (Foroozanfar et al., 2025).

The study utilized purposive sampling. The statistical population comprised individuals holding at least a bachelor's degree and currently engaged in freelance work. In this research, the criterion for concluding the sampling process was the achievement of theoretical saturation, as defined within Braun and Clarke's (2006) thematic analysis framework. The sampling process unfolded iteratively and in parallel with the coding phase. Following approximately 22 initial interviews, no significant new codes were added to the initial coding structure, and the primary themes began to repeat. Subsequently, conducting 6 additional interviews provided richer data and new contextual examples but did not yield any novel conceptual codes or themes, indicating theoretical saturation at the level of the main themes.

Research Findings

Through the analysis of 28 interviews conducted with the target population and audience, followed by a textual analysis of the interview transcripts, 11 initial themes were identified. In aggregate, these sub-themes represent four main dimensions, illustrating that the transition from traditional employment to freelancing among Iranian youth is not a simple linear process. Instead, it is a chain of transitions where push factors and liberating motivations, in conjunction with economic and institutional challenges, are navigated through skill and network development. This ultimately leads to outcomes of relative empowerment or [outcome not specified in text]. Consequently, freelancing in this study is understood not merely as an opportunity nor solely as a threat, but as a dynamic and conditional field whose quality of experience is contingent upon a specific combination of individual, network, and structural circumstances.

Discussion and Conclusion

The results of this research indicate that the transition from traditional, conventional employment to freelancing for Iranian youth is a complex, multi-layered, and arduous process that demands considerable attention, meticulous and purposeful planning, and substantial support. The key findings are as follows: Firstly, diverse and varying push factors are significant—negative push factors (fear of instability, dissatisfaction) are as important as positive ones (freedom, income). Secondly, considerable economic challenges, such as income instability and the lack of benefits, represent fundamental dilemmas requiring innovative solutions. Thirdly, essential social capital, along with strong professional and social networks are crucial for success and economic empowerment. Fourthly, balanced economic empowerment and genuine self-sufficiency necessitate a combination of financial independence, a sense of control, and economic security.

In comparison to previous research, the findings of this study regarding the importance of networking underscore the vital and fundamental role of social capital in freelancing. These results corroborate Golar's (2025) research on the role of "weak ties" and professional networks in job seeking. Furthermore, our findings concerning the essential role of social and professional networks, the importance of continuous skill development and learning, and the fear and concern regarding income instability show significant similarities with studies conducted in other countries (Baitenizov et al., 2019; Morris et al., 2025). However, fundamental differences also exist. It can be argued that in Iran, negative push factors are stronger, whereas in developed countries, positive factors are more prevalent.

The findings of this research have important implications for policymakers and support organizations, presented below based on the study's outcomes:

Based on the findings and themes from the push factors and decision-making dimension, a significant portion of youth transitioning to freelancing stems from dissatisfaction with the rigid structures and bureaucracy of traditional employment. Therefore, it is recommended that governmental and private organizations revise their human resource policies. By developing flexible work models (remote work, flextime, project-based work) and reducing unnecessary procedures, they can mitigate some of the push pressures. This would help transform freelancing from an option often driven by compulsion or escape from structure into a conscious and strategic choice.

Based on the themes from the economic challenges dimension, considering the fundamental role of income instability and the lack of benefits in undermining the economic empowerment of freelancers, it is proposed that policymaking institutions such as the Ministry of Labor, the Social Security Organization, and the Chamber of Commerce move towards designing insurance and support mechanisms tailored for freelancers. This includes flexible health and retirement insurance and adaptable premiums based on actual income, thereby partially reducing the gap between occupational freedom and social security.

Furthermore, findings based on the skill development and networking dimension indicated that success in freelancing depends on a package of technical, soft, and business skills, as well as robust professional networks. Consequently, it is recommended that universities, skill training centers, and science and technology parks design and implement comprehensive freelancing preparation courses, including training in negotiation, project management, personal marketing, and professional networking skills. They should also foster the development of social capital for freelancers by creating networking spaces, such as internal events and platforms.

Also, based on the themes from the economic empowerment outcomes, given that economic empowerment is experienced as relative and conditional by participants, it is suggested that policymakers and freelancing platforms develop indicators to monitor the quality of freelance livelihoods, including relative income stability and access to social support. Based on these indicators, programs to enhance the welfare and job security of freelancers should be designed, ensuring that the transition to freelancing systematically leads to improved well-being rather than merely a change in the form of insecure work.

Based on the results of this research, suggestions for other researchers interested in the field of freelancing are presented as follows: conducting longitudinal studies to track the career paths of youth over longer periods; examining the potential of freelancing for women and conducting specific research on the unique barriers faced by female freelancers; analyzing the role of new technologies, artificial intelligence, and automation on the future of freelancing; investigating public sector support policies; conducting cross-country comparative studies to benchmark and assess efficient and diverse freelancing methods; and examining the social effects of freelancing on family and social relationships.

آزادکاری رویکردی نوین در کارآفرینی و کسب و کار؛ تحلیل مضمون مسیره‌ها، چالش‌ها و توانمندسازی اقتصادی از طریق فریلنسری

علی سیاه کلاه^۱ ID، محمد حسین فروزانفر^۲ ID

۱- مرکز تخصصی آموزش فریلنسری، آکادمی سیاه کلاه، تهران، ایران

۲- گروه گردشگری و هتلداری، دانشکده جهانگردی، مجتمع آموزش عالی بم، بم، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بر بررسی تجربیات و عوامل مؤثر در انتقال مسیرهای شغلی جوانان از کارمندی سنتی به آزادکاری متمرکز است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۸ خبره ایرانی در حوزه آزادکاری می‌باشد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند با نمونه‌گیری هدفمند گردآوری شد و تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. روش تحلیل این پژوهش کیفی تحلیل مضمون و چارچوب استاندارد براون و کلارک می‌باشد و کدگذاری و تحلیل‌ها از طریق نرم افزار Atlas.ti انجام شده است. تحلیل یافته‌ها شناسایی چهار بعد استراتژیک را نشان می‌دهد که رویکردی جامع برای درک آزادکاری فراهم می‌سازد. بعد اول، عوامل دافعه و تصمیم‌گیری در انتقال شغلی؛ دوم، چالش‌های اقتصادی و مالی قابل توجه در فرآیند انتقال؛ سوم، توسعه مهارت‌ها و شبکه‌سازی حرفه‌ای؛ و چهارم، پیامدهای توانمندسازی اقتصادی برای جوانان. نتایج حاکی از آن است که انتقال از کارمندی به فریلنسری یک فرآیند پیچیده و چندلایه‌ای است که نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و هدفمند، توسعه و تقویت شبکه‌های اجتماعی و حرفه‌ای قوی، و ایجاد و تثبیت محیط سیاسی و دولتی حمایتی می‌باشد. چارچوب استراتژیکی جامع ارائه شده در این پژوهش می‌تواند برای سیاست‌گذاران دولتی، کارآفرینان و سازمان‌های ذینفع، از جمله اتاق‌های بازرگانی و اتحادیه‌های کارگری، به‌عنوان راهنمایی علمی و کاربردی مفید باشد تا بتوانند از جوانان در این انتقال شغلی به‌درستی پشتیبانی کنند و شرایط بهتری برای توسعه فریلنسری و آزادکاری فراهم سازند.

تاریخ دریافت: ۱۳ آبان ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۶ دی ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۰۷ اسفند ۱۴۰۴

کلید واژه‌ها:

آزادکاری،
کارآفرینی،
انتقال شغلی،
عوامل دافعه،
خودمختاری،
توسعه شبکه،
توانمندسازی اقتصادی

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): سیاه کلاه، علی و فروزانفر، محمد حسین. (۱۴۰۵). آزادکاری رویکردی نوین در کارآفرینی و کسب و کار؛ تحلیل مضمون مسیره‌ها، چالش‌ها و توانمندسازی اقتصادی از طریق فریلنسری. فصلنامه رویکردهای نوین در مدیریت و بازاریابی، ۵(۱)، ۲۳-۴۴.

<https://doi.org/10.22034/jnamm.2026.564097.1219>

Authors retain the copyright and full publishing rights.
Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business.
This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: مرکز پژوهشی مطالعات مدیریت منابع و کسب و کار دانش محور

نویسنده مسئول: محمد حسین فروزانفر

ایمیل: mh.faroozanfar@gmail.com

مقدمه

در دهه اخیر رویکردی نوین و تحولی ریخت‌شناختی و ساختاری قابل توجهی در بازار کار جهانی شکل گرفته است که کارآفرینی آزاد و فریلنسری^۱ را به‌مثابه راهکار اصلی برجسته می‌سازد. شاهد روند سریع و فزاینده‌ای از نماد اشتغال سنتی، که بر پایه استخدام دائم و قراردادهای طولانی‌مدت است، به سوی الگوهای کاری جدید انعطاف‌پذیر، خودمختار و مستقل هستیم (Celestin, 2024). این تحول در سطح جهانی نه تنها محدود به کشورهای پیشرفته و صنعتی شده نیست، بلکه با سرعت فزاینده‌ای در اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور، بخصوص ایران، نیز اهمیت پیدا می‌کند و گسترش می‌یابد (Haji Ghazi et al., 2024). برای نسل جوان و نسل‌های نو، مسیر انتقال و تغییر وضعیت شغلی از کارمندی سنتی و متعارف به فریلنسری و آزادکاری به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین راهکارها برای مقابله با چالش‌های عمیق و دگرگون‌کننده بیکاری، کم‌کاری و بیکاری پنهان، و عدم ثبات و ناپایداری شغلی درآمده است (Flatøy, 2025; Norbäck, 2022). این تحول، اگرچه از یک سو فرصت‌های نوینی را برای استقلال شخصی و اقتصادی فراهم می‌سازد، اما از سوی دیگر چالش‌های پیچیده‌ای را نیز به همراه دارد (Van 't Hof & Deuze, 2025).

طبق آمار و گزارش‌های بین‌المللی که توسط سازمان‌های جهانی کار (ILO^۲) مانند ارائه شده است، تا سال ۲۰۳۰ حدود ۴۷ درصد از کارگران و کارمندان جهانی در بخش گسترده اقتصاد کار و اقتصاد دیجیتال مشغول به کار هستند (Morris et al., 2025). در منطقه جغرافیایی خاورمیانه و شمال‌آفریقا، با توجه به ساختار جمعیتی جوان، فشارهای اقتصادی و تحریم‌های بین‌المللی، و چالش‌های بیکاری شدید، این رقم و درصد حتی بیشتر است و نزول بیشتری دارد (Oprins, 2025). در ایران، در حالی که اقتصاد دانش‌بنیان، تکنولوژی‌های نوین دیجیتال و اقتصاد اینترنت پایه به سرعت رشد و توسعه می‌یابند (Khodaparast & Emadi, 2025)، جوانان به‌طور فزاینده‌ای و ملموس به سمت فریلنسری، کار خودمختار و آزادکاری روی می‌آورند و این انتخاب‌ها را ترجیح می‌دهند.

این نوع‌های جدید از استخدام و انتقال شغلی، با وجود مزایایی از جمله انعطاف‌پذیری و خودمختاری، همراه با چالش‌های پیچیده و عمیقی است که برای جوانان و برای اقتصاد جهانی معضل‌آفرین است (Yang et al., 2024). ناپایداری درآمد، عدم دسترسی به مزایای متعارف کارمندی از جمله بیمه درمانی و بیمه بیکاری، ریسک‌های بالای بیزاری اقتصادی، و فقدان ساختارهای حمایتی رسمی تنها برخی از این چالش‌ها هستند (Lu et al., 2024). علی‌رغم اینکه بسیاری از جوانان، در تلاش برای رسیدن به استقلال اقتصادی و آزادی شغلی، به فریلنسری روی می‌آورند، در عمل بسیاری از آن‌ها با مشکلات شدید و عمیقی روبرو هستند و مواجه می‌شوند. این گرایش و روند به سمت فریلنسری و آزادکاری، اگرچه ناشی از انتخاب است، اما بسیاری از دفعات، ناشی از فشارهای بیکاری و عدم رضایت از اشتغال سنتی و معمولی نیز می‌باشد (Flatøy, 2025; Öberg, 2018).

علی‌رغم رشد روزافزون فریلنسری در ایران، تحقیقات علمی در این حوزه با خلأهای نظری و تجربی قابل توجهی روبروست. نخست از لحاظ نظری، بیشتر مطالعات موجود بر نظریه انتخاب شغلی^۳ یا نظریه توسعه شغلی^۴ متکی

^۱ Freelancing

^۲ International Labor Organization

^۳ Career Choice Theory

^۴ Career Development Theory

بوده‌اند (Norbäck, 2022)، که این نظریات در اصل برای مسیرهای شغلی سنتی و سازمانی طراحی شده‌اند. این نظریات برای توضیح انتقال از کارمندی به کار خودمختار و آزاد، ابزارهای کافی ندارند (Owusu-Agyeman, 2021). بخصوص، این نظریات پویایی برگشت‌پذیری^۱ این انتقال، نقش عوامل اضطراری و فشار بیرونی، و تمایز میان انتقالی که به توانمندسازی واقعی می‌انجامد و انتقالی که به تنگناهای نوین می‌انجامد را نادیده می‌گیرند (Van 't Hof & Deuze, 2025). از طرفی، بیشتر مطالعات موجود بر توصیف وضعیت و چالش‌های فریلنسری متمرکز بوده‌اند، اما فهم عمیق از مکانیزم‌ها و عوامل تعیین‌کننده انتقال شغلی موفق یعنی انتقالی که منجر به توانمندسازی اقتصادی حقیقی می‌شود، کمتر مورد نظر قرار گرفته است (Abdi, 2020; Fakharzadeh & Kazemi, 2020). دوم، از لحاظ تجربی، مطالعات موجود در ایران عمدتاً بر بخش‌های خاص فریلنسری (ترجمه، راندگی دیجیتال، طراحی گرافیک) متمرکزاند (Beikian & Ganji, 2022; Fakharzadeh & Kazemi, 2020; Panahi et al., 2024)، اما تجربیات زیسته و مسیرهای متنوع انتقال شغلی را به صورت نظام‌مند و مقایسه‌ای بررسی نکرده‌اند. همچنین، رابطه میان شرایط اولیه انتقال، عوامل میانجی و نتایج اقتصادی هنوز در یک چارچوب یکپارچه تبیین نشده است. سوم، نقش عوامل زمینه‌ای مانند شبکه‌سازی، توسعه مهارت و حمایت دولتی در تسهیل این انتقال هنوز در مطالعات ایرانی به شکل یکپارچه و سازمان‌یافته مورد توجه قرار نگرفته است.

این مطالعه در چندین جهت اهمیت و ضرورت دارد. ابتدا، از لحاظ نظری و علمی، این پژوهش به توسعه و ارتقای مدل‌های نظری جدید و نوآورانه در زمینه انتقال شغلی و مسیرهای کاری در محیط‌های فریلنسری کمک می‌کند و تئوری‌های موجود را تکمیل می‌سازد. دوم، از جهت عملی و کاربردی، نتایج و یافته‌های این تحقیق می‌تواند برای سیاست‌گذاران دولتی، مسئولان وزارت‌خانه‌های مرتبط و سازمان‌های حمایتی و غیردولتی، راهنمایی علمی و شواهدمحور ارائه دهد تا بتوانند سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی مناسب و اثربخش طراحی کنند. سوم، برای خود جوانان و کسانی که تصمیم به انتقال و تغییر مسیر شغلی خود به فریلنسری دارند، نتایج این پژوهش می‌تواند یک نقشه راه و راهنمای مفید و عملی و آموزنده‌ای باشد که انتقال شغلی را برای آن‌ها هموار و آسان‌تر می‌کند. با بررسی ادبیات موضوع می‌توان دریافت که علی‌رغم اهمیت و گسترش این پدیده، تحقیقات گسترده و نظام‌مند در مورد مسیرهای شغلی جوانان از کارمندی سنتی به فریلنسری، به ویژه در محیط‌های غیرغربی مثل ایران، بسیار محدود و ناکافی است. این پژوهش صرفاً در پی تأیید یافته‌های گذشته نیست، بلکه تلاش می‌کند با تکیه بر تجربیات زیسته جوانان ایرانی، سازه‌های مفهومی تازه‌ای را به ادبیات اضافه کند. سازه‌ها و مفاهیمی مانند چالش‌های اقتصادی در عصر جدید و شبکه‌سازی و توسعه مهارت به‌مثابه مفصل‌های شرطی انتقال که توضیح می‌دهد تحت چه شرایطی این انتقال به توانمندسازی اقتصادی نسبی منجر می‌شود. لذا سؤال اصلی پژوهش بدین صورت مطرح می‌شود: جوانان ایرانی در مسیر انتقال از کارمندی سنتی به آزادکاری، چگونه به توانمندسازی اقتصادی منجر می‌شود؟

^۱ Reversibility

مبانی نظری

کارآفرینی آزاد

کارآفرینی آزاد یا فریلنسری به رویکردی نوین در کسب و کار و کار خودمختار اطلاق می‌شود که در آن فرد به‌عنوان کارآفرین مستقل، پروژه‌های مختلفی را برای مشتریان متعددی انجام می‌دهد که در آن فرد به‌عنوان یک متخصص مستقل و خودکار، پروژه‌های مختلفی را برای مشتریان متعددی و متفاوت انجام می‌دهد (Baitenizov et al., 2025; Öberg, 2018). برخلاف کارمندی سنتی و متعارف که معمولاً با قرارداد طولانی‌مدت، مربوط به یک کارفرمای مشخص و ثابت است، فریلنسری معمولاً بر اساس پروژه‌های کوتاه‌مدت و محدود، معاوضه‌های آنی و فوری و تعامل و همکاری با چندین مشتری مختلف استوار و بنیادی است. خصوصیات اساسی فریلنسری شامل: خودمختاری کامل فریلنسر در انتخاب پروژه‌ها، تعیین ساعات کاری و انتخاب مکان کار است (Arabgari et al., 2024)؛ انعطاف‌پذیری قابل توجهی در تعدیل بار کاری، تنظیم برنامه‌ریزی و سازگاری با نیازهای شخصی؛ تنوع‌پذیری در همکاری‌های فریلنسر با مشتریان و پروژه‌های بسیار متنوع و متفاوت؛ و مسئولیت مالی کامل فریلنسر برای پرداخت مالیات، خریدن بیمه و تأمین سایر مخارج کسب و کاری (Morris et al., 2025; Yang et al., 2024). فریلنسری یا کار آزادانه، مدلی از اشتغال است که در آن فرد به‌عنوان متخصصی مستقل و خودکار، پروژه‌های متنوعی را برای کلاینت‌های متعدد انجام می‌دهد (Baitenizov et al., 2019)، اما ارتباط رسمی و دائمی با هیچ سازمان ندارد. برخلاف کارمندی سنتی که معمولاً با قرارداد طولانی‌مدت، مربوط به یک کارفرمای مشخص و ثابت است، فریلنسری معمولاً بر اساس پروژه‌های کوتاه‌مدت، معاوضه‌های آنی و تعامل با چندین کلاینت مختلف استوار است (Blattman et al., 2014).

مسیر شغلی

دیدگاه‌های مختلفی در زمینه مسیر شغلی وجود دارد که هر یک به جنبه یا جنبه‌های مختلف شغلی می‌پردازد. نظریه انتخاب شغلی^۱ مطرح شده توسط هالند بر تطابق شخصیت فرد با محیط شغلی تأکید دارد و فرض می‌کند افراد به سمت مشاغلی جذب می‌شوند که با تیپ شخصیتی‌شان مانند واقع‌گرا، جستجوگر، هنری، اجتماعی، کارآفرین، قراردادی هم‌خوانی داشته باشد. این نظریه انتخاب شغلی را عمدتاً آرادی و مبتنی بر تطابق فردی فرض می‌کند، اما کمتر به عوامل فشار بیرونی و انتقال‌های اجباری می‌پردازد (Reardon & Lenz, 1999). نظریه توسعه شغلی^۲ مسیر شغلی را فرایندی مادام‌العمر می‌بیند که در مراحل رشد اکتشاف، استقرار، نگهداری و نزول رخ می‌دهد. خودپنداره شغلی^۳ محور این نظریه است و فرض می‌کند افراد با تکامل خودپنداره‌شان، مشاغل مناسب را انتخاب می‌کنند، اما کمتر به موانع ساختاری و انتقال‌های ناگهانی توجه دارد (Osipow, 1968; Super, 1969). مسیر شغلی ارائه شده توسط پروتینان^۴ فردمحور و خودراهبری شده است. فرد مسئول موفقیت شغلی خود است و بر ارزش‌های شخصی و انعطاف‌پذیری تمرکز دارد، نه وفاداری سازمانی. این مدل برای فریلنسری مناسب است، اما نقش شبکه‌های اجتماعی و حمایت‌های نهادی را کمتر

¹ Career Choice

² Career Development

³ Occupational self-concept

⁴ Protean

برجسته می‌کند (Briscoe et al., 2006). مسیر شغلی بی‌مرز^۱ ارائه شده توسط آرتور^۲ بر تحرک فیزیکی (تغییر سازمان یا شغل) و روانی (ذهنیت باز به فرصت‌ها) تأکید دارد. مناسب برای فریلنسری، اما کمتر به چالش‌های اقتصادی خاص و وابستگی به شبکه‌ها در بسترهای در حال توسعه می‌پردازد (Arthur, 1994). بلاتمن^۳ چارچوب توانمندسازی اقتصادی^۴ را در قالب چارچوب چندبعدی درآمد، استقلال، امنیت اجتماعی و کنترل می‌بیند، اما در بستر فریلنسری، اغلب به‌عنوان افزایش درآمد ساده‌سازی می‌شود و کمتر به ناپایداری و فقدان حمایت‌ها توجه دارد (Blattman & Ralston, 2015). نظریه مسیر شغلی پارسونز^۵ تأکید بر انتخاب شغل بر اساس توانایی‌های فردی، استعدادها و علاقه‌های فرد دارد. با این حال، نماد معاصر و جدید مانند نظریه مسیر شغلی برای فردی که سرمایه‌های انسانی و اجتماعی دارد و نظریه مسیر شغلی پورتیان برای افرادی که خودراهر هستند، بر اهمیت انعطاف‌پذیری، یادگیری مستمر و خودراهری و کنترل شخصی تأکید می‌کنند (Foroozanfar, Wang, et al., 2025; Lu et al., 2024). انتقال شغلی به فرآیند و روند گذار از یک وضعیت شغلی و حرفه‌ای به وضعیت دیگری گفته می‌شود و می‌تواند داخل سازمانی باشد (تغییر نقش و پست درون یک سازمان)، بین‌سازمانی باشد (تغییر سازمان اما با نوع کاری مشابه) یا نیمه‌حرفه‌ای (تغییر کامل نوع کار، حرفه و فیلد تخصصی) باشد (Öberg, 2018; Tshuma et al., 2025).

توانمندسازی اقتصادی

توانمندسازی اقتصادی یک مفهوم گسترده و چندلایه‌ای است که به فرآیندی اطلاق می‌شود که توسط آن افراد توانایی، اختیار و ظرفیت برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری مستقل و کنترل منابع اقتصادی خود را بدست می‌آورند و فعال می‌سازند (Golara et al., 2025; Saffari Darberazi et al., 2025). عناصر اساسی توانمندسازی اقتصادی شامل: دسترسی و تسهیل دسترسی به منابع اقتصادی مختلف از جمله سرمایه، اعتبار و ابزارهای کاری؛ توانایی فنی و دانش و مهارت‌های عملی مورد نیاز برای کسب و کار و کار خودمختار؛ شبکه اجتماعی و حرفه‌ای قوی و ارتباطات و روابطی که به رشد و پیشرفت کاری کمک می‌کند (Foroozanfar et al., 2022). توانمندسازی اقتصادی نه تنها شامل درآمد پولی است بلکه شامل استقلال مالی واقعی، احساس کنترل و اختیار بر زندگی شغلی و شخصی، و توانایی کاهش تابعیت و وابستگی از دیگران است (Molaei et al., 2025; Panahi et al., 2024).

پیشینه پژوهش

(Baitenizov et al., 2025) در یک پژوهش تحت عنوان "تکامل آزادکاری به عنوان یک شیوه نوآورانه کسب و کار در اقتصاد مدرن"، به بررسی مرور ادبیات این حوزه پرداخت. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در سطح بین‌المللی، مطالعات گسترده‌ای به بررسی فریلنسری به‌عنوان شکل نوین خوداشتغالی اختصاص داده شده است و فریلنسری را خوداشتغالی خلاق در اقتصاد جدید می‌دانند و بر انعطاف‌پذیری و نوآوری آن تأکید دارند. این پژوهش که کمتر به

¹ Boundaryless Career

² Arthur

³ Blattman

⁴ Economic Empowerment Framework

⁵ Parsons

انتقال از اشتغال سنتی و چالش‌های معیشتی در کشورهای در حال توسعه می‌پردازد، با مرور نظام‌مند ادبیات نشان داده که فریلنسری به عنوان حالت خلاقانه خوداشتغالی در اقتصاد نوین در حال گسترش است و بر ابعاد نوآوری و انعطاف‌پذیری این نوع اشتغال تأکید کرده‌اند.

همچنین (Oprins, 2025) در پژوهشی با عنوان "آشکارسازی نتایج متفاوت معیشت آزادگاران برخط: یک بررسی ادبیات و برنامه‌ای برای تحقیقات آینده" ناهمسانی پیامدهای معیشتی کار آنلاین فریلنسری را برجسته می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه برخی فریلنسرها به بهبود معیشت دست می‌یابند و برخی در وضعیت ناامن باقی می‌مانند. سایر نتایج این پژوهش نشان می‌دهد موفقیت یا شکست به عوامل زمینه‌ای از جمله تجربیات زیسته وابسته است.

از طرفی (Morris et al., 2025) در پژوهش تحت عنوان جستجوی کار معنا دار در زیر ساختارهای نئو بوروکراتیک: ناپایداری شغلی در آزادکاری حوزه تلویزیون، تنش میان معناجویی و ناامنی در فریلنسری رسانه‌ای را بررسی کرده‌اند. نتایج این مطالعه نشان داد که فشارهای بیرونی و ناامنی شغلی فریلنسرها موجب تنش در جستجوی کار می‌شود.

(Tshuma et al., 2025) در پژوهش خود با عنوان "ژورنال‌یسم آزاد در زیمبابوه: چالش‌ها و فرصت‌ها"، سختی‌ها و فرصت‌های روزنامه‌نگاران فریلنسر در زیمبابوه را بررسی کردند. نتایج این پژوهش که در کشوری در حال توسعه انجام شد نشان داد که فرصت‌های معیشتی محدود می‌باشند و به موانع نهادی فریلنسرها اشاره کرده‌اند.

در میان پژوهش‌های ایرانی، (Khodaparast & Emadi, 2025) در پژوهشی تحت عنوان "طراحی مدل بازاریابی اینفلوئنسرها مبتنی بر رفتار مصرف‌کنندگان محصولات کوهنوردی با رویکرد داده بنیاد" با روشی کیفی و مبتنی بر نظریه زمینه به طراحی مدل بازاریابی اینفلوئنسرها مبتنی بر رفتار مصرف‌کنندگان محصولات کوهنوردی با رویکرد داده بنیاد پرداختند. یافته‌ها حاکی از استخراج ۱۵ مقوله اصلی شامل اعتبار و تخصص درک شده، همسویی ارزشی، کیفیت و صداقت محتوا، ویژگیهای جامعه کوهنوردی، ماهیت محصولات کوهنوردی، اشباع تبلیغاتی در شبکه‌های اجتماعی، تجربه قبلی مصرف‌کننده، میزان دانش و تخصص شخصی، ریسک درک شده، راستی آزمایی متقابل، ارتباط مستقیم و مشاهده، بهره‌گیری از اینفلوئنسرهای با سابقه، افزایش یا کاهش اعتماد به اینفلوئنسر، تغییر نگرش نسبت به برند، و تصمیم به خرید یا عدم خرید می‌باشد. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد تأثیر اینفلوئنسرها بر رفتار مصرف‌کنندگان، بسته به ویژگی‌های جمعیت هدف مانند کودکان، نوجوانان، زنان و مردان، بسیار عمیق و اساسی است و می‌تواند به برندها و بازاریابان کمک کنند تا با شناسایی معیارهای مؤثر، تعامل مؤثرتر با مخاطبان ایجاد کرده و استراتژی‌های بازاریابی مبتنی بر اینفلوئنسر را بهبود بخشند.

از طرفی (Golara et al., 2025) در پژوهش خود با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی دیجیتال و راه اندازی استارت‌آپ‌های ورزشی در ایران" با روش مدل سازی معادلات ساختاری به شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی دیجیتال و راه اندازی استارت آپهای ورزشی در ایران پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که تکنولوژی و نوآوری مورد نیاز، انجام تحقیق و پژوهش جهت توسعه، دستیابی به سرمایه مورد نیاز، حمایت دولت و قوانین و مقررات، بازاریابی و دستیابی به مشتری و شبکه سازی و همکاری‌های استراتژیک اثر معناداری بر توسعه کارآفرینی دیجیتال و راه اندازی استارت‌آپ‌ها دارند. همچنین یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که راه اندازی استارت‌آپ‌ها بر پایه عوامل کلیدی متعددی استوار است که پیوند این عوامل نشان می‌دهد که موفقیت در کسب و کارهای دیجیتال مستلزم ایجاد

یک اکوسیستم مؤثر است که در آن فرهنگ نوآوری و تأمین حمایت‌های لازم وجود داشته باشد و همچنین فرآیندهای جاری و متقابل بین این مؤلفه‌ها به کارآفرینان کمک می‌کند که به صورت پایدار در محیط رقابتی و پیچیده امروز موفق شوند.

همچنین (Panahi et al., 2024) در مقاله خود با موضوع "تأثیر قصد کارآفرینانه بر رفتار کارآفرینی دانشجویان با توجه به نقش تعدیل‌گر ترس از شکست و سواد اقتصادی" با در نظر گرفتن نقش تعدیل‌گر ترس از شکست و سواد اقتصادی به بررسی تأثیر قصد کارآفرینانه بر رفتار کارآفرینی دانشجویان پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که متغیرهای استقلال، نوآوری و ریسک‌پذیری دانشجویان تأثیر مثبت و معناداری بر قصد کارآفرینی دارند. همچنین قصد کارآفرینی نیز تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار کارآفرینانه دارد. متغیر ترس از شکست رابطه بین قصد و رفتار را تعدیل منفی و متغیر سواد اقتصادی تعدیل مثبتی بر این رابطه دارد. همچنین یافته‌های پژوهش نقش مهم ویژگی‌های شخصیتی بر قصد کارآفرینی و اهمیت تعدیل‌گرهای معرفی شده برای پر کردن شکاف بین قصد و رفتار کارآفرینانه را نشان می‌دهد.

در پژوهشی دیگر (Beikian & Ganji, 2022) در پژوهشی تحت عنوان "کارآمدی متن برای بهبود کیفیت زبانی مترجمان آزادکار: از ادراک تا عمل"، اثربخشی ابزاری نوشتاری را در بهبود کیفیت زبانی مترجمان فریلنسر فارسی به انگلیسی بررسی کرده‌اند و نشان داده‌اند که استفاده از ابزار می‌تواند بر ادراک و عملکرد حرفه‌ای این گروه اثرگذار باشد.

همچنین (Abdi, 2020). در مطالعه‌ای دیگر، با عنوان "ترجمه و فناوری: بررسی استفاده از ابزارهای ترجمه ماشینی در میان مترجمان آزادکار ایرانی" به کاربست ابزارهای ترجمه رایانه‌ای در میان مترجمان فریلنسر ایرانی پرداخته و نشان داده است که چگونگی استفاده از فناوری‌های دیجیتال، بخشی مهم از زیست‌جهان حرفه‌ای فریلنسرها را شکل می‌دهد. (Fakharzadeh & Kazemi, 2020) در پژوهشی تحت عنوان "تجربه‌های مترجمان همزمان ایرانی در کنفرانس‌ها: یک تحلیل تماتیک از روایت‌ها"، تجربه مترجمان همزمان فریلنسر ایرانی را با روش تحلیل مضمون بررسی کرده‌اند، اما تمرکز آن‌ها بر یک گروه حرفه‌ای خاص و بر ابعاد هویتی و زبانی است و بر فرایند انتقال شغلی از کارمندی به فریلنسری اشاره‌ای ندارند این مطالعات هرچند بر زیرگروه خاصی از فریلنسرها (مترجمان) و بر ابعاد فناورانه و زبانی تمرکز دارند، اما به‌طور مستقیم به مسیرهای انتقال شغلی از کارمندی به فریلنسری در سطح کلان نمی‌پردازند.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش کیفی از روش تحلیل مضمون^۱ در قالب چارچوب استاندارد براون و کلارک^۲ و همچنین نرم افزار Atlas.ti استفاده شد (Braun & Clarke, 2006). رویکرد کیفی برای این پژوهش انتخاب شد چون هدف درک عمیق و درونی تجربیات، انگیزه‌ها، احساسات و معانی درونی است کنند (Clarke & Braun, 2021). این چارچوب معتبر در زمینه تحلیل مضمون تا زمان تدوین این مقاله بیش از ۲۰ هزار ارجاع^۳ علمی را به خود اختصاص داده است، روشی علمی و

¹ Thematic Analysis

² Braun & Clarke

³ Citation

سیستماتیک است که برای شناسایی الگوهای معنایی و موضوعات عمیق در داده‌های کیفی استفاده می‌شود (Foroozanfar, Imanipour, et al., 2025). شکل ۱ این فرآیند را به تصویر می‌کشد.

شکل ۱. چارچوب شش مرحله‌ای تحلیل مضمون (Braun & Clarke, 2006)

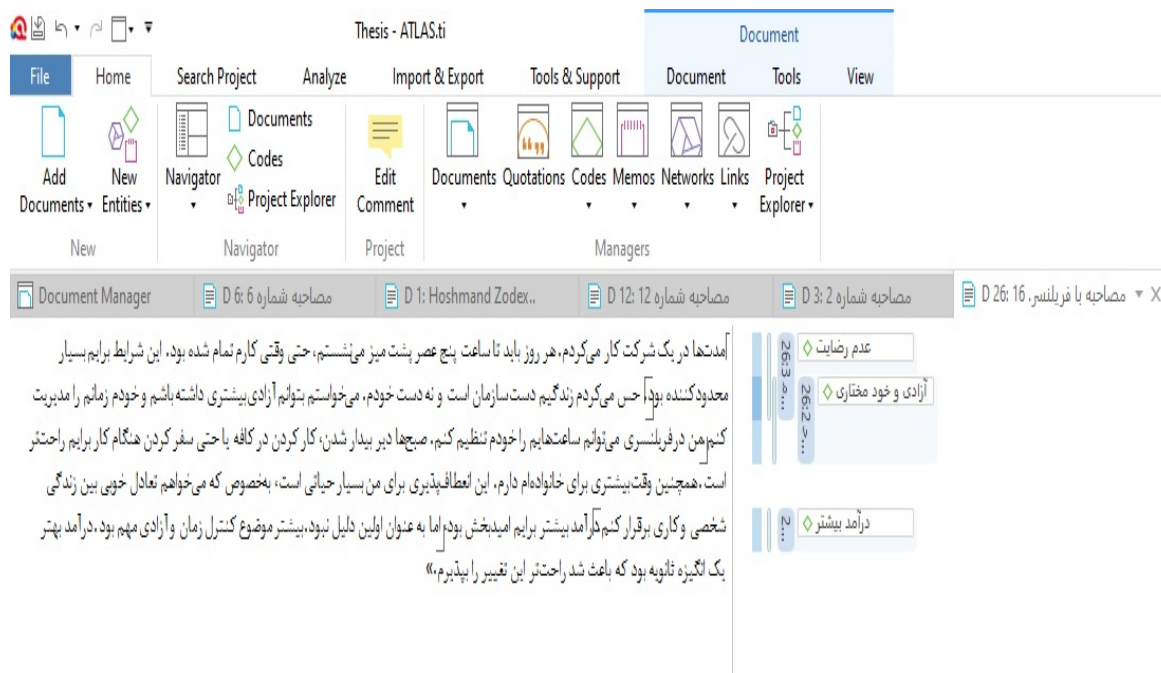
در این پژوهش از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد جامعه آماری شامل افراد دارای حداقل مدرک کارشناسی و فعالیت فعلی در کار آزادکاری می‌باشد. در این پژوهش، معیار خاتمه نمونه‌گیری، رسیدن به اشباع نظری در چارچوب تحلیل مضمون براون و کلارک (Braun & Clarke, 2006) بود. روند نمونه‌گیری به صورت تدریجی و موازی با کدگذاری انجام شد؛ به گونه‌ای که پس از حدود ۲۲ مصاحبه اول، کدهای جدید عمده‌ای به ساختار اولیه کدگذاری افزوده نشد و مضامین اصلی در حال تکرار بودند. سپس با انجام ۶ مصاحبه تکمیلی با، تنها غنای بیشتر و مثال‌های زمینه‌ای جدید به دست آمد و هیچ کد یا مضمون مفهومی تازه‌ای شکل نگرفت، که نشان‌دهنده اشباع نظری در سطح مضامین اصلی بود. بنابراین، حجم نمونه حاصل رسیدن تدریجی به اشباع نظری در حین گردآوری و تحلیل داده‌ها بود. در نهایت نمونه نهایی شامل ۲۸ شرکت‌کننده بود که در سه دسته گروه‌بندی شدند: گروه اول شامل ۱۰ نفر فریلنسر متعهد تمام‌وقتی (کسانی که به طور تمام‌وقت به فریلنسری مشغول‌اند) بود؛ گروه دوم شامل ۹ نفر فریلنسر ترکیب‌شده (کسانی که فریلنسر پاره‌وقت هستند و درآمد جانبی دیگری نیز دارند) بود؛ و گروه سوم شامل ۹ نفر متخصص، مشاور و سیاست‌گذار (کارشناسان توسعه کار، سیاست‌گذاران دولتی و رهبران سازمان) بود. مشخصات جمعیت شناختی جامعه آماری و مصاحبه‌شوندگان در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. مشخصات جمعیت شناختی مصاحبه شوندگان

مشخصه	تعداد	درصد
جنسیت		
مرد	۱۸	۶۴٪
زن	۱۰	۳۶٪
میزان تحصیلات		
کارشناسی	۱۷	۶۱٪
کارشناسی ارشد	۹	۳۲٪
دکتری	۲	۷٪
رسته شغلی		
IT و برنامه نویسی	۸	۲۹٪
طراحی و گرافیک	۶	۲۱٪
نوشتاری و محتوا	۵	۱۸٪
مشاوره و بازاریابی	۴	۱۴٪
سایر	۵	۱۸٪
سابقه کار قبلی		
۱-۳ سال	۱۲	۴۳٪
۳-۵ سال	۱۰	۳۶٪
بیشتر از ۵ سال	۶	۲۱٪
سابقه انجام فریلنسری		
کمتر از ۱ سال	۸	۲۹٪
۱-۲ سال	۱۲	۴۳٪
بیشتر از ۲ سال	۸	۲۹٪

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش با تحلیل ۲۸ مصاحبه انجام شده از جامعه آماری و مخاطبان و سپس تحلیل متن مصاحبه‌ها، ۱۱ مضمون به عنوان مضمون اولیه شناخته شد. شکل ۲ نمونه‌ای از فرآیند کدگذاری را در قالب نرم افزار Atlas.ti را نشان می‌دهد.

شکل ۲. نمونه فرآیند

جدول ۲ تحلیل مضمون ساختار کدگذاری موضوعی را که شامل مضامین اصلی، زیرمضامین، فراوانی کدها و درصد شرکت کنندگانی که به هر مضمون اشاره کرده‌اند را نشان می‌دهد.

بعد اول عوامل دافعه و تصمیم‌گیری است که شامل عواملی است که جوانان را به سوی انتقال شغلی ترغیب می‌کند. این بعد شامل سه زیرمضمون اصلی است. اول، عدم رضایت از وضعیت موجود است که اکثر شرکت کنندگان دلیل اول انتقال از کارمندی به فریلنسری را عدم رضایت و نارضایتی از محدودیت‌های کارمندی سنتی و بروکراسی‌های سازمانی دانستند. یکی از شرکت کنندگان (فریلنسر برنامه‌نویس، ۲۸ سال) این‌گونه بیان کرد که "سال‌ها در شرکتی کار کردم که هر روز تا ساعت پنج عصر باید دفتر می‌ماندم، حتی اگر کارم تمام شده باشد. این احساس محصور و تحدید آزادی برایم آزاردهنده بود. می‌خواستم زندگی‌ام را خودم کنترل کنم، نه سازمان". دوم، جستجو برای آزادی و خودمختاری که ۱۶ شرکت کننده به‌طور صریح اشاره کردند جذابیت فریلنسری برای آن‌ها آزادی در انتخاب پروژه‌ها و کنترل ساعات کاری است. یکی از طراحان گرافیک (زن، ۲۶ سال) اظهار کرد "در فریلنسری، من می‌توانم صبح‌ها دیر بیدار شوم، می‌توانم از کافه کار کنم، می‌توانم بیشتر وقت‌ام را برای خانواده‌ام صرف کنم. این نوع شغل مناسب‌تر برای شرایط زندگی‌ام است و برای بسیاری از بانوان جوان، این مزیت برای تعادل زندگی و کار بسیار حیاتی است." سوم، انتظار برای

درآمد بیشتر که ۱۲ شرکت کننده نشان دادند یکی از دلایل انتقال امید برای درآمد بالاتر است. با این حال، این عامل عمومی تر از یک انگیزه محرک و اساسی نبود و بیشتر به عنوان یک عامل ثانویه و کمکی عمل می کرد.

جدول ۲. تحلیل مضمون

مضمون اصلی	مضمون اولیه	فراوانی	درصد شرکت کنندگان
عوامل دافعه و تصمیم گیری	عدم رضایت از وضع موجود	۱۸	۶۴٪
	آزادی و خودمختاری	۱۶	۵۷٪
	درآمد بیشتر	۱۲	۴۳٪
چالش های اقتصادی	ناپایداری درآمد	۲۴	۸۶٪
	فقدان مزایا	۲۲	۷۹٪
توسعه مهارت و شبکه	شبکه سازی	۲۰	۷۱٪
	مهارت های فنی	۱۸	۶۴٪
	مهارت های نرم	۱۶	۵۷٪
توانمندسازی اقتصادی	استقلال مالی	۱۶	۵۷٪
	احساس کنترل	۱۸	۶۴٪
	محدودیت ها	۱۲	۴۳٪

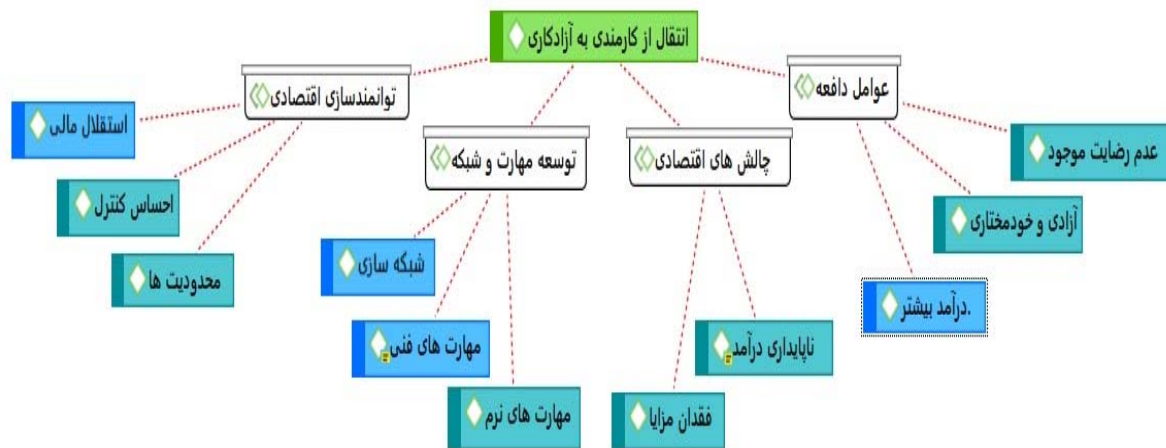
بعد دوم چالش های اقتصادی و مالی است که یکی از مهم ترین یافته های پژوهش است. این بعد شامل دو زیرمضمون اساسی و کلیدی ناپایداری درآمد و فقدان مزایا است. اول، ناپایداری درآمد یکی از بزرگ ترین چالش های فریلنسری، نوسان و عدم ثبات درآمد از ماه به ماه است. دوم، عدم دسترسی به مزایای کارمندی و حقوق قانونی که ۲۲ شرکت کننده بیان کردند فقدان بیمه درمانی، بیمه بیکاری، حق مسکن و دیگر مزایا یک معضل قابل توجه است. یکی از مشاورین (متخصص توسعه کار، ۴۰ سال) اظهار کرد "جوانانی که به فریلنسری روی می آورند باید بدانند که دیگر حق مسکن ندارند، بیمه درمانی شان را خود باید تأمین کنند، وقتی بیمار شوند درآمدی ندارند و در بازنشستگی حقوقی ندارند این واقعیت ها بسیار شدید و چالش برانگیزاند. این روایت ها نشان می دهد که ناپایداری درآمد و فقدان مزایا نه فقط یک مسئله مالی، بلکه مکانیزمی است که برنامه ریزی شغلی و تصمیمات بلندمدت مانند ازدواج و خرید مسکن را به تعویق می اندازد و احساس ناامنی ساختاری در زندگی کاری فریلنسرها ایجاد می کند.

بعد سوم توسعه مهارت ها و شبکه سازی است. این بعد شامل سه زیرمضمون اساسی است. اول، شبکه سازی و نقش ارتباطات که ۲۰ شرکت کننده تأکید کردند شبکه های اجتماعی و حرفه ای نقش حیاتی و تعیین کننده در موفقیت فریلنسری ایفا می کند. یک متخصص IT (زن، ۲۷ سال) ادعا کرد که "اولین شش ماه فریلنسری بسیار سخت بود. کم پروژه داشتم و درآمد کم کافی نبود. لکن وقتی شبکه ام رشد کرد و من دوستان و آشنایان بیشتری در این حوزه پیدا کردم،

اتفاقات بهتری شروع شد. بیشتر پروژه‌هایم حالا از طریق معرفی افرادی است که قبلاً با آن‌ها کار کرده‌ام و اعتماد کسب کرده‌ام." دوم، توسعه مهارت‌های فنی که ۱۸ شرکت‌کننده به نیاز برای توسعه مستمر و فزاینده مهارت‌های خود اشاره کردند. از مجموع مضامین بعد سوم برمی‌آید که موفقیت در فریلنسری نه تنها به مهارت‌های فنی اولیه، بلکه به بسته‌ای چندبعدی از شایستگی‌ها وابسته است که شبکه‌سازی، مهارت‌های نرم و توانمندی‌های کسب‌وکار را هم‌زمان در بر می‌گیرد.

بعد چهارم پیامدهای توانمندسازی اقتصادی است. این بعد شامل سه زیرمضمون است. اول، استقلال مالی و اقتصادی که ۱۶ شرکت‌کننده گزارش دادند انتقال به فریلنسری برای آن‌ها به معنای استقلال مالی و کاهش تابعیت از دیگران است. یکی از فریلنسرها (مرد، ۲۹ سال) اظهار کرد که "برای اولین بار در زندگی‌ام دارایی‌ام متعلق به خودم است. تصمیم‌گیری مالی‌ام تماماً در دست خودم است. من می‌توانم انتخاب کنم کجا خرج کنم، کجا سرمایه‌گذاری کنم و کجا ذخیره کنم. این احساس بسیار قوی و خوبی است." دوم، احساس کنترل و خودتعیین‌گری که ۱۸ شرکت‌کننده بیان کردند فریلنسری برایشان احساس بیشتری از کنترل بر زندگی شغلی و زندگی فردی‌شان به ارمغان آورده است. این احساس منجر به رضایت شغلی بیشتر و احساس معنا در کار شده است. سوم، محدودیت‌های توانمندسازی که ۱۲ شرکت‌کننده اظهار کردند ناپایداری درآمد و فقدان مزایا به معنای توانمندسازی کامل نیست. برای آن‌ها، توانمندسازی اقتصادی حقیقی و پایدار نیازمند استقرار و ثبات درآمد و دسترسی به محافظت‌های اجتماعی و حقوق کارگری است. یافته‌ها و مضامین فرعی بعد چهارم نشان می‌دهد که فریلنسری برای بسیاری از جوانان تجربه‌ای دوگانه است: از یک سو، احساس استقلال مالی، مالکیت بر تصمیمات اقتصادی و افزایش کنترل بر زندگی شغلی؛ و از سوی دیگر، استمرار نااطمینانی و نبود حفاظت‌های اجتماعی که مانع تحقق کامل توانمندسازی می‌شود.

در مجموع، مضامین فرعی این چهار بعد نشان می‌دهد که مسیر حرکت از کارمندی به فریلنسری در میان جوانان ایرانی یک فرآیند خطی ساده نیست، بلکه زنجیره‌ای از گذارهاست که در آن، دافعه‌ها و انگیزه‌های آزادی‌طلبانه در برخورد با چالش‌های اقتصادی و نهادی، از خلال توسعه مهارت‌ها و شبکه‌ها عبور می‌کنند و در نهایت به پیامدهایی از توانمندسازی نسبی یا می‌انجامند. بدین ترتیب، فریلنسری در این مطالعه نه صرفاً به‌عنوان فرصت و نه صرفاً به‌عنوان تهدید، بلکه به‌مثابه میدانی پویا و مشروط فهم می‌شود که کیفیت تجربه آن به ترکیب خاصی از شرایط فردی، شبکه‌ای و ساختاری بستگی دارد. شکل ۳ به ترسیم شبکه مضامین و چارچوب پیشنهادی در قالب نرم افزار Atlas.ti می‌پردازد.

شکل ۳. چارچوب جامع انتقال از کارمندی به آزادکاری ترسیم شده از طریق از نرم افزار Atlas.ti

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داده است که انتقال از کارمندی سنتی و متعارف به فریلنسری برای جوانان ایرانی یک فرآیند پیچیده، چندلایه و دشوار است که به دقت بسیار زیاد، برنامه ریزی دقیق و هدفمند و حمایت جدی نیاز دارد. یافته‌های کلیدی عبارت‌اند از: اول، عوامل دافعه متنوع و متفاوت - عوامل دافعه منفی (ترس از ناپایداری، عدم رضایت) اندازه عوامل مثبت (آزادی، درآمد) مهم است؛ دوم، چالش‌های اقتصادی قابل توجه مانند ناپایداری درآمد و فقدان مزایا معضلات اساسی هستند که نیازمند راه‌حل‌های نوآورانه هستند؛ سوم، سرمایه اجتماعی ضروری، شبکه‌های قوی حرفه‌ای و اجتماعی کلیدی برای موفقیت و توانمندسازی اقتصادی است؛ چهارم، توانمندسازی اقتصادی متعادل توانمندسازی حقیقی نیازمند ترکیبی از استقلال مالی، احساس کنترل و امنیت اقتصادی می‌باشد.

از منظر نظری، این مطالعه از سطح تأیید مطالعات پیشین فراتر رفته و با معرفی مضامین فرعی جدید برای چالش‌های اقتصادی، توسعه مهارت و شبکه رابطه مفهومی جدیدی را برای توضیح تفاوت مسیرهای انتقال شغلی جوانان به فریلنسری در بستر ایران پیشنهاد می‌کند؛ رابطه‌ای که در چارچوب‌های کلاسیک انتقال شغلی و مطالعات فریلنسری به صورت صریح صورت‌بندی نشده بود. در واقع، آنچه این مطالعه آشکار می‌سازد، صرفاً وجود چهار دسته عامل نیست، بلکه چگونگی درهم‌تنیدگی این عوامل در یک فرایند انتقالی چندمرحله‌ای است که در آن، دافعه‌ها، چالش‌ها و ظرفیت‌های فردی شبکه‌ای به صورت مکانیزمی پویا با هم تعامل می‌کنند و مسیرهای متفاوتی از توانمندسازی را ایجاد می‌کند.

در ادامه و به جهت تفسیر هر بعد، از مفاهیم و نظریه‌های مطرح شده در بخش مبانی نظری مانند نظریه انتخاب شغلی، مسیر شغلی و سایر نظریات به صورت فعال استفاده شده تا یافته‌های این پژوهش با مفاهیم و نظریات پایه‌ای قیاس شوند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که تصمیم‌گیری جوانان برای انتقال به فریلنسری بیش از آنکه صرفاً بر پایه تطابق شخصیتی نظریه انتخاب شغلی هالند باشد (Baitenizov et al., 2019; Reardon & Lenz, 1999)، پاسخی به فشارهای

دافعه و جستجوی جاذبه‌های روانی است. در واقع، نارضایتی از بروکراسی سازمانی و تمایل به خودمختاری، خودپنداره شغلی فرد را به سمت بر عوامل هویتی مطرح شده توسط پروتتان سوق می‌دهد. از طرفی یافته‌ها، فرض خطی نظریه رشد شغلی (Super, 1969) را که انتقال را تکامل خودپنداره مثبت فرض می‌کند، به چالش می‌کشد و نشان می‌دهد ناپایداری درآمد و فقدان مزایا به‌عنوان فیلترهای ساختاری عمل می‌کنند که فرایند انتقال را مختل می‌سازند. در واقع، در بستر ایران با موانع نهادی ترکیب شده و همان جاذبه‌های آزادی را به منبع ناامنی اقتصادی تبدیل می‌کند. در راستای مضامین بعد سوم چارچوب پیشنهادی، نقش محوری شبکه و مهارت‌های چندبعدی، مدل مسیر شغلی پورتیان را تکمیل می‌کند، زیرا خودراهبری فریلنسرها بدون سرمایه اجتماعی ناکافی است و به کارآفرینی خرد وابسته می‌شود. این یافته‌ها نشان می‌دهد که در نبود شبکه‌های حرفه‌ای، حتی تطابق شخصیتی به موفقیت شغلی منجر نمی‌شود. همچنین یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که توانمندسازی در فریلنسری مشروط به ثبات نهاد است، لذا این نتایج، مدل مسیر شغلی پورتیان را گسترش می‌دهد، زیرا خودمختاری بدون حمایت‌های اجتماعی مانند بیمه، به رضایت کامل منجر نمی‌شود که با ذهنیت نظریه بی‌مرز (Arthur, 1994) همخوانی دارد. همچنین یافته‌های این پژوهش با نظریات موجود درباره انتقال شغلی و توانمندسازی اقتصادی (Baitenizov et al., 2025; Öberg, 2018) همراستایی دارد و در بسیاری از موارد تأیید می‌کند و در برخی موارد تکمیل می‌کند. یافته‌های ما نشان می‌دهد که موفقیت در انتقال از کارمندی به فریلنسری نیازمند تعادل و هماهنگی مناسب در تمام این عناصر است و تمرکز بر یکی از آن‌ها در حالی که دیگری نادیده گرفته شود منجر به ناکامی می‌شود.

از جهت عوامل دافعه، یافته‌های ما تفاوتی قابل توجه از تحقیقات پیشین در کشورهای دیگر نشان می‌دهد. حالی که تحقیقات کلاسیک در کشورهای پیشرفته بر جنبه‌های مثبت فریلنسری (درآمد بیشتر، آزادی بیشتر) تمرکز داشتند (Baitenizov et al., 2019; Van 't Hof & Deuze, 2025)، یافته‌های ما نشان می‌دهد که برای جوانان ایرانی، عوامل دافعه منفی (عدم رضایت از وضعیت موجود، ترس از ناپایداری شغلی) به اندازه عوامل مثبت مهم و تعیین کننده است. این می‌تواند نشان‌دهنده شرایط خاص و متفاوت بازار کار ایران و اقتصاد داخلی باشد. یافته‌ها بخصوص درباره ناپایداری درآمد و فقدان مزایا نشان می‌دهد که فریلنسری در حالی که در بعضی جهات توانمندسازی می‌کند، دارای ریسک‌های اقتصادی قابل توجه و مهمی است. این یافته نشان‌دهنده نیاز برای سیاست‌های حمایتی دولتی شامل: بیمه‌های بیکاری و بیمه درمانی برای فریلنسرها؛ رویکردهای جدید به مزایا مثلاً "مزایای قابل انتقال" که مستقل از شغل آموزش مالی برای کمک به فریلنسرها در مدیریت درآمد می‌باشد.

از سوی دیگر، پژوهش حاضر در چندین جهت از ادبیات موجود متمایز است: نخست، شدت و فراگیری چالش‌های اقتصادی در بافت ایران، فراتر از آنچه در مطالعات غربی گزارش شده و نشان‌دهنده نقش تعیین کننده موانع نهادی است؛ در حالی که مطالعات اپینز و موریس بیشتر بر جنبه‌های روان‌شناختی و حرفه‌ای تمرکز دارند (Morris et al., 2025; Oprins, 2025).

در مطالعات داخلی یافته‌های این پژوهش درباره اهمیت شبکه‌سازی نشان‌دهنده نقش حیاتی و اساسی سرمایه اجتماعی در فریلنسری است. این نتایج پژوهش (Golara et al., 2025) درباره نقش "اتصالات ضعیف" و شبکه‌های حرفه‌ای در پیدا کردن شغل را تأیید می‌کند. برای جوانان ایرانی، این نشان‌دهنده اهمیت انجمن‌های حرفه‌ای برای فریلنسرها؛ پلتفرم‌های

شبکه‌سازی آنلاین و آفلاین؛ برنامه‌های حمایتی برای کمک به جوانان در ساختن شبکه‌های حرفه‌ای؛ و ایجاد محیطی که تعامل و همکاری میان فریلنسرها را تشویق کند. یافته‌های ما نشان می‌دهد که توانمندسازی اقتصادی یک مفهوم پیچیده‌تر از صرف افزایش درآمد است. برای بسیاری از شرکت‌کنندگان، توانمندسازی شامل: استقلال و اختیار در تصمیم‌گیری؛ احساس کنترل بر مسیر شغلی و زندگی فردی؛ توانایی انطباق و سازگاری با تغییرات؛ احساس معنا و هدف در کار؛ و اعتماد به توانایی و بیان صدا و نظر است. با این حال، یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که توانمندسازی ناقص و نیمه‌تمام می‌تواند خطرناک و آسیب‌زا باشد. زمانی که جوانان احساس می‌کنند استقلال دارند اما عدم ثبات درآمد و فقدان پشتیبانی دولتی با آن روبرو هستند، می‌تواند منجر به استرس، اضطراب و مشکلات روانی شود.

یافته‌های ما در خصوص نقش اساسی شبکه‌های اجتماعی و حرفه‌ای؛ اهمیت توسعه مهارت مستمر و یادگیری؛ و ترس و نگرانی از ناپایداری درآمد با مطالعات انجام‌شده در دیگر کشورها (Baitenizov et al., 2019; Morris et al., 2025) مشابهت‌های معناداری دارد. اما تفاوت‌های اساسی نیز وجود دارد: در ایران، عوامل دافعه منفی قوی‌تر است در حال که در کشورهای توسعه‌یافته، عوامل مثبت بیشتر است. از طرفی در محیط داخلی کشور ما دسترسی به ابزارهای دیجیتال و پلتفرم‌های کاری محدودتر است؛ محیط تنظیمی و سیاستی کمتر حمایتی است؛ و تحریم‌های بین‌المللی و موانع سیاسی و اقتصادی بیشتری وجود دارند.

یافته‌های این پژوهش پیامدهای مهمی برای سیاست‌گذاران و سازمان‌های حمایتی دارد که بر اساس یافته‌های پژوهش و به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

بر اساس یافته‌ها و مضامین بعد عوامل دافعه و تصمیم‌گیری، بخش مهمی از انتقال جوانان به فریلنسری ناشی از نارضایتی از ساختارهای سخت و بروکراسی کارمندی است. بنابراین پیشنهاد می‌شود سازمان‌های دولتی و خصوصی، در سیاست‌های منابع انسانی خود بازنگری کرده و با توسعه الگوهای کار منعطف (دور کاری، زمان‌بندی شناور، پروژه‌محور) و کاهش رویه‌های غیرضروری، بخشی از فشارهای دافعه را کاهش دهند تا انتخاب فریلنسری بیش از آن که ناشی از اجبار و فرار از ساختار باشد، به انتخابی آگاهانه و راهبردی تبدیل گردد.

بر مبنای مضامین بعد چالش‌های اقتصادی، با توجه به نقش بنیادی ناپایداری درآمد و فقدان مزایا در تضعیف توانمندسازی اقتصادی فریلنسرها، پیشنهاد می‌شود نهادهای سیاست‌گذار مانند وزارت کار، سازمان تأمین اجتماعی، اتاق بازرگانی به سمت طراحی سازوکارهای بیمه‌ای و حمایتی متناسب با فریلنسرها حرکت کنند؛ از جمله بیمه‌های درمانی و بازنشستگی شناور و حق بیمه‌های منعطف بر مبنای درآمد واقعی، تا شکاف میان آزادی شغلی و امنیت اجتماعی تا حدی کاهش یابد.

همچنین یافته‌ها بر مبنای بعد توسعه مهارت‌ها و شبکه‌سازی نشان داد که موفقیت در فریلنسری به بسته‌ای از مهارت‌های فنی، نرم و کسب‌وکار و همچنین شبکه‌های حرفه‌ای پررنگ وابسته است. از این رو، پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها، مراکز مهارت‌آموزی و پارک‌های علم و فناوری، دوره‌های منسجم آمادگی برای فریلنسری شامل آموزش مهارت‌های مذاکره، مدیریت پروژه، بازاریابی شخصی و شبکه‌سازی حرفه‌ای طراحی و اجرا کنند و با ایجاد فضاهای شبکه‌سازی مانند رویدادها و پلتفرم‌های داخلی امکان شکل‌گیری سرمایه اجتماعی فریلنسرها را تقویت نمایند.

همچنین بر مبنای مضامین بعد پیامدهای توانمندسازی اقتصادی، از آنجا که توانمندسازی اقتصادی در تجربه مشارکت کنندگان حالتی نسبی و مشروط دارد، پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران و پلتفرم‌های فریلنسری، شاخص‌هایی برای رصد کیفیت معیشت فریلنسری شامل ثبات نسبی درآمد و دسترسی به حمایت‌های اجتماعی تدوین کنند و بر اساس این شاخص‌ها، برنامه‌های ارتقای رفاه و امنیت شغلی فریلنسرها را طراحی نمایند؛ به گونه‌ای که انتقال به فریلنسری به صورت نظام‌مند به بهبود رفاه و نه صرفاً تغییر شکل ناامن کار منجر شود.

بر اساس نتایج بدست آمده از این پژوهش پیشنهادهایی برای سایر پژوهشگران علاقه‌مند حوزه آزادکاری به شرح ذیل بیان می‌شود که عبارتند از: انجام مطالعات طولی و ردیابی مسیرهای شغلی جوانان در طی زمان طولانی‌تر، بررسی پتانسیل‌های فریلنسری زنانه و انجام تحقیق خاص درباره موانع منحصر به فرد زنان آزادکار، تحلیل نقش تکنولوژی‌های نوین و هوش مصنوعی و خودکارسازی بر آینده فریلنسری؛ بررسی شیوه‌های سیاست‌های حمایتی بخش دولتی؛ مقایسه تحقیقات بین‌کشوری برای مقایسه و محک زنی شیوه‌های کارآمد و مختلف آزادکاری؛ بررسی اثرات اجتماعی فریلنسری بر روابط خانوادگی و اجتماعی می‌باشد.

References

- Abdi, H. (2020). Translation and Technology: Investigating the Employment of Computer-aided Translation (CAT) Tools among Iranian Freelance Translators. *Theory & Practice in Language Studies (TPLS)*, 10(7), 1546–1556. (In Persian). <https://doi.org/https://doi.org/10.17507/tp1.1007.15>
- Arabgari, R., Mehrani, H., Hasanmoradi, N., & Alipourdarvishi, Z. (2024). Developing a Localized Entrepreneurial Marketing Model to Overcome Contextual Factors in Iranian Developing a Localized Entrepreneurial Marketing Model in Iranian Startups Using an Exploratory Mixed-Methods Approach. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 3(3), 47-69. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jnamm.2025.499650.1066>
- Arthur, M. B. (1994). The boundaryless career: A new perspective for organizational inquiry. *Journal of Organizational behavior*, 295-306. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/job.4030150307>
- Baitenizov, D., Dubina, I., Rakhmetulina, Z., Bukhatova, A., & Suleimenova, A. (2025). The evolution of freelance as a new innovation business mode in the modern economy (a literature review). *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 14(1), 1-34. <https://doi.org/https://doi.org/10.1186/s13731-024-00381-5>
- Baitenizov, D. T., Dubina, I. N., Campbell, D. F., Carayannis, E. G., & Azatbek, T. A. (2019). Freelance as a creative mode of self-employment in a new economy (a literature review). *Journal of the knowledge Economy*, 10(1), 1-17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s13132-018-0574-5>
- Beikian, A., & Ganji, M. (2022). Efficacy of Instatext for Improving Persian-English Freelance Translators' Language Quality: From Perception to Practice. *Journal of Foreign Language Teaching and Translation Studies*, 7(4), 59-86. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/efl.2022.368332۱۲۰۵>
- Blattman, C., & Ralston, L. (2015). Generating employment in poor and fragile states: Evidence from labor market and entrepreneurship programs. Available at SSRN 2622220, 1-33. <https://doi.org/https://doi.org/10.1257/app.6.4.1>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Briscoe, J. P., Hall, D. T., & Frautschy DeMuth, R. L. (2006). Protean and boundaryless careers :An empirical exploration. *Journal of Vocational Behavior*, 69(1), 30-47. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jvb.2005.09.003>

- Celestin, P. (2024). Exploring the growth of freelance and gig workforces: Impacts on employment models and business risks. *Mbonigaba, EXPLORING THE GROWTH OF FREELANCE AND GIG WORKFORCES: IMPACTS ON EMPLOYMENT MODELS AND BUSINESS RISKS* (August 07, 2024), 45-62. <https://doi.org/https://doi.org/10.5296/ijbms.v6i2.12345>
- Clarke, V., & Braun, V. (2021). Thematic analysis: a practical guide. *Thematic analysis*, 9, 1-100. <https://doi.org/https://doi.org/10.4135/9781526417297>
- Fakharzadeh, M., & Kazemi, S. (2020). Inside Iranian freelance simultaneous conference interpreters' experience: A thematic analysis of narratives. *Hikma*, 19(۲), ۱۸۳-۲۰۶. (In Persian). <https://doi.org/https://doi.org/10.54388/hikma0001>
- Flatøy, C. A. (2025). Free to have imbalance? Freelancers' work-life balance and the moderating role of three key work facets. *Personnel Review*, 54(4), 1066-1080. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/PR-02-2023-0104>
- Foroozfar, M. H., Imanipour, N., & Sajadi, S. M. (2022). Integrating circular economy strategies and business models: a systematic literature review. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 14(۶), ۶۷۸-۷۰۰. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/JEEE-10-2021-0411>
- Foroozfar, M. H., Imanipour, N., Sajadi, S. M., & Habibi, M. R. (2025). A sustainability perspective for sharing economy business model and its unintended effects. *Journal of cleaner production*, 500, 145177. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2025.145177>
- Foroozfar, M. H., Wang, W., Ur Rehman, S., & Zaidi, S. H. A. (2025). Investigating strategic control, independence of managers, organizational policies and subjective career advancement in tourism organizations. *Industrial and Commercial Training*, 57(3), 259-273. <https://doi.org/10.1108/ICT-07-2023-0055>
- Golara, P., AdibSaber, F., & Nasiri, M. (2025). Investigating the Effective Factors on the Development of Digital Entrepreneurship and the Establishment of Sports Startups in Iran. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 4(1), 172-193. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jnamm.2025.529483.1099>
- Haji Ghazi, M., Mazaheri Tehrani, M. M., & Rahnamay Roodposhti, F. (2024). Presenting an International Entrepreneurship Model: A Case Study of ECO Member Countries. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 3(2), 227-250. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jnamm.2025.550465.1171>
- Khodaparast, M & , Emadi, P. (2025). Designing an influencer marketing model based on the consumer behavior of mountaineering product buyers with a data-driven approach. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 4(1), 127-148. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jnamm.2025.520031.1086>
- Lu, B., Ta, L., Dai, H., Xu, X., Yan, W., & Zhang, Z. (2024). Unfreezing the Freelancers: Investigating the Strategy of Digital Platform-Based Instant Messaging Communication in Increasing Freelancers' Response in Gig Economy. *Information Systems Frontiers*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s10796-024-10560-4>
- Molaei, M. I., Anjomshoae, Z., Salajegheh, S., Kamali, M. J., & Mohammad Bagheri, M. (2025). Providing a model for developing social entrepreneurship policies in the organization. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 4(2), 1-25. (In Persian). <https://doi.org/https://doi.org/10.22034/jnamm.2025.550542.1172>
- Morris, J., Islam, G., & Davies, J. (2025). The search for meaningful work under neo-bureaucracy: Work precarity in freelance TV. *Organization*, 32(6), 790-815. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/13505084241236454>
- Norbäck, M. (2022). Maintaining a freelance career: How journalists generate and evaluate freelance work. *Journalism Studies*, 33(۱۰), ۱۱۴۱-۱۱۵۹. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/1461670X.2022.2083456>
- Öberg, C. (2018). Social and economic ties in the freelance and sharing economies. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 30(1), 77-96. <https://doi.org/10.1080/08276331.2017.1388954>
- Oprins, J. (2025). Uncovering the uneven livelihood outcomes of online freelance labour: a literature review and agenda for future research. *Work in the Global Economy*, 5(1), 45-71. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/WGE-07-2024-0072>

- Osipow, S. H. (1968). Theories of Career Development. A Comparison of the Theories. <https://doi.org/https://eric.ed.gov/?id=ED026698>
- Owusu-Agyeman, Y. (2021). Subjective career success and adaptation of early career academics: A career construction theory approach. *Australian Journal of Career Development*, 30(3), 167-176. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/103841622111046685>.
- Panahi, A., Habibirad, A., & Motie, H. (2024). The Impact of Entrepreneurial Intention on Entrepreneurial Behavior of Students Considering the Moderating Role of Fear of Failure and Economic Literacy. *Journal of New Approaches in Management and Marketing*, 3(1), 63-85. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jnamm.2024.443804.1049>
- Reardon, R. C., & Lenz, J. G. (1999). Holland's Theory and Career Assessment. *Journal of Vocational Behavior*, 55(1), 102-113. <https://doi.org/https://doi.org/10.1006/jvbe.1999.1700>
- Saffari Darberazi, A., Azizi Bondarabadi, M. S., & Foroozanfar, M. H. (2025). Analyzing Social and Managerial Dimensions Affecting the Success of Electronic Businesses in the Sports Sector: A Hybrid Modeling Approach. *Social Business*, 2(4), 421-440. (In Persian). <https://doi.org/https://doi.org/10.22059/jsbu.2025.400955.1060>
- Super, D. E. (1969). Vocational development theory: Persons, positions, and processes. *The counseling psychologist*, 1(1), 2-9. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/001100006900100101>.
- Tshuma, L., Ndlovu, M., & Dhladhla, Z. N. (2025). Freelance journalism in Zimbabwe: Challenges and opportunities. *Journalism*, 26(7), 1528-1547. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/14648849241257119>.
- Van 't Hof, E., & Deuze, M. (2025). Navigating the freelance life: How perceptions of newswork mediate work-related stressors of self-employed journalists. *Journalism*, 0(0), a head of print. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/14648849251365123>
- Yang, Y., Umboh, S. W., & Ramezani, M. (2024). Freelance drivers with a decline choice: Dispatch menus in on-demand mobility services for assortment optimization. *Transportation Research Part B: Methodological*, 190, 103082. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.trb.2024.103082>